

2001130704040002
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF ARTS (ECONOMICS) (FOURTH SEMESTER)
INDUSTRIAL ECONOMICS - 4 (LABOUR ECONOMICS) -
LEVEL 4

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: **MASTER OF ARTS (ECONOMICS) (FOURTH SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject: **INDUSTRIAL ECONOMICS - 4 (LABOUR ECONOMICS) - LEVEL 4**
  - c. Subject Code No: **2001130704040002**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો.

10

Answer the following questions in brief.

1. સ્થળાંતરના કોઈ પણ ચાર લાભ જણાવો.
State any four advantages of migration.
2. શ્રમની ગેરહાજરીના ઉપાયો જણાવો.
State remedies of labour absenteeism?
3. ભારતમાં મુખ્ય મજૂર સંગઠનોના નામ આપો.
Give names of main labour union in India.
4. સામાજિક કલ્યાણનું મહત્વ દર્શાવો.
State importance of social welfare.
5. ઔદ્યોગિક ઝગડા નિવારણ માટેની કાર્યરત સમિતીના નામ આપો.
Give the names of working committees for prevention of Industrial disputes.

Q.2 શ્રમની ગતિશીલતા અને શ્રમ સ્થળાંતર વચ્ચે ભેદ જણાવી, શ્રમની ગતિશીલતાનું સ્વરૂપ, કારણો અને અસરોની વિગતે ચર્ચા કરો. **13**
Distinguish between labour mobility and labour migration, discuss in detail the nature, Causes and effects of labour mobility.

અથવા
OR

ઔદ્યોગિક ઝગડાની વ્યાખ્યા આપી, ઔદ્યોગિક ઝગડાના સ્વરૂપ તરીકે હડતાળના કારણો અને અસરોની વિગતે ચર્ચા કરો.
Define industrial disputes, discuss in detail the causes and effects of strike as a form of industrial disputes.

Q.3 અ) રાષ્ટ્રીય શ્રમપંચ **7**
National Labour Commission

બ) ભારત અને ILO **6**
India and ILO.

અથવા
OR

સામાજિક સહાય અને સામાજિક વીમાની વ્યાખ્યા આપી. ભારતમાં સામાજિક સલામતી યોજનાઓનું મૂલ્યાંકન કરો. **13**
Defining social assistance and social insurance. Evaluate social security schemes in India.

Q.4 ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) **14**
Write Short Notes. (Any Two)

1. સ્થળાંતરના પ્રકારો
Types of migration
2. મધ્યસ્થી - ઔદ્યોગિક ઝગડા નિવારણ પધ્ધતિ
Mediation - Industrial Disputes redressed mechanism
3. મજૂર સંગઠનના ઉદ્દેશો
Objectives of trade union
4. સામાજિક સલામતીનું મહત્વ.
Importance of Social Security.

*****